

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA DELO, DRUŽINO,
SOCIALNE ZADEVE IN ENAKE MOŽNOSTI

INŠPEKTORAT REPUBLIKE SLOVENIJE ZA DELO

Socialna inšpekcija

Štukljeva cesta 44, 1000 Ljubljana

T: 01 280 36 60

E: gp.irsd@gov.si

www.id.gov.si

SKUPNOST CENTROV ZA SOCIALNO DELO

Slovenska cesta 27

1000 LJUBLJANA

e-pošta: info@scsd.si

MINISTRSTVO ZA DELO, DRUŽINO,
SOCIALNE ZADEVE IN ENAKE MOŽNOSTI

Štukljeva cesta 44

1000 LJUBLJANA

e-pošta: gp.mddsz@gov.si

Številka: 061-15/2026-1

Datum: 8.1.2026

**Zadeva: POROČILO INŠPEKCIJSKIH NADZOROV ODVZEMOV OTROK OD
1.1.2024 DO 31.12.2024 NA VSEH CENTRIH ZA SOCIALNO DELO V
SLOVENIJI**

Socialna inšpekcija je v letu 2025 izvedla redne nadzore na vseh Centrih za socialno delo v Sloveniji v nalogi ukrepov za varstvo otrokove koristi. Nadzori so bili izvedeni v nalogah ukrepov za varstvo koristi otroka, kjer je v letu 2024 prišlo do odvzema otrok.* Družinski zakonik (Uradni list RS, št. 15/17, 21/18 – ZNOrg, 22/19, 67/19 – ZMatR-C, 200/20 – ZOOMTVI, 94/22 – odl. US, 94/22 – odl. US, 5/23 in 34/24 – odl. US v nadaljevanju DZ) v 154. členu določa obveznost države pri varovanju koristi otroka. In sicer navaja, da imajo starši pred vsemi drugimi pravico in obveznost varovati pravice in koristi svojega otroka, zato država izvede ukrepe za varstvo pravic in koristi otroka (v nadaljnjem besedilu: ukrep za varstvo koristi otroka) le takrat, ko starši te svoje pravice in obveznosti ne izvajajo ali je ne izvajajo v korist otroka. Ukrepi za varstvo koristi otroka se lahko izvajajo, dokler otrok ne postane popolnoma poslovno sposoben, če zakonik ne določa drugače. Da država lahko poskrbi za varstvo koristi otroka DZ v 153. členu daje splošno pooblastilo sodišču in centru za socialno delo, da morata izvesti potrebna dejanja in ukrepe, ki jih zahtevata vzgoja in varstvo otroka ali varstvo njegovih premoženjskih ter drugih pravic in koristi. Ob predlaganju in izrekanju ukrepov za varstvo koristi otroka je potrebno upoštevati načelo najmilejšega ukrepa in tudi ob izreku ukrepa trajnejšega značaja delovati z namenom, da se otrok v družino vrne. V ta namen DZ v 170. členu določa, da center za socialno delo pred odločitvijo sodišča o ukrepu trajnejšega značaja izdela načrt pomoči družini in otroku. Poročilo o izvajanju načrta pomoči se posreduje sodišču enkrat letno. Načrt pomoči vsebuje opis stanja, potrebe otrok, možnosti družine, način spremljanja, oblike pomoči in opis realizacije ukrepa. Center za socialno delo lahko v načrt pomoči družini in otroku vključi program družinske terapije, psihiatrično zdravljenje, zdravljenje odvisnosti od alkohola ali nedovoljenih drog ter druge zdravstvene, izobraževalne in psihosocialne programe, če kaže, da bodo starši po terapiji ali zdravljenju lahko ponovno prevzeli otrokovo vzgojo in varstvo, ali v drugih primerih, ko je to v korist otroka.

Inšpekcijski nadzor je bil izveden na vseh enotah vseh centrov za socialno delo v Sloveniji in posebno pozornost je inšpektorica namenila izdelavi načrta pomoči. Ker je namen ukrepa (začasna) zaščita otroka je ena ključnih nalog strokovnega delavca na centru za socialno delo priprava načrta pomoči otroku in družini, ki ne le, da jo nalaga materialni predpis, temveč služi kot celosten in individualiziran dokument za usmerjanje nadaljnjega strokovnega dela. Načrt temelji na oceni ogroženosti in potrebah otroka ter analizi razmer v njegovi družini. Namen načrta je **okrepiti varovalne dejavnike**, zmanjšati ogrožajoče okoliščine in postopno vzpostaviti pogoje, pod katerimi bo otrok lahko varno živel znotraj svoje primarne družine – če je to v njegovo korist.

REZULTATI NADZORA:

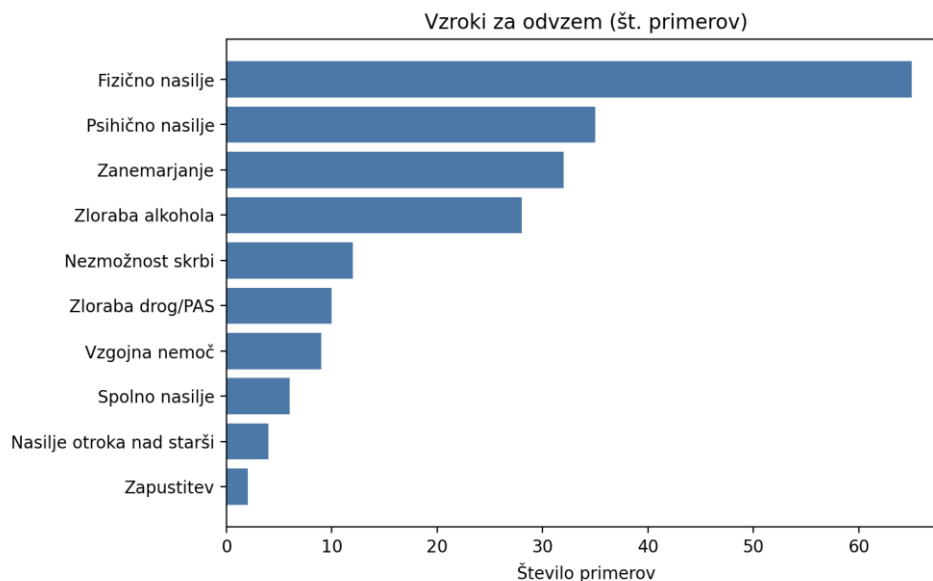
V letu 2024 je sodišče v 120 primerih izdalo sklep o odvzemu otrok*. Skupaj je bilo v letu 2024 odvzetih 178 otrok. Povprečna starost otrok je bila 10,35 leta, kar pomeni, da so v povprečju otroci tik nad zgodnjo najstniško dobo.

*Za odvzem se šteje, da je v letu 2024 prišlo do fizičnega umika otrok iz matične družine, ne glede na to, kdaj je bil predlog podan in ne glede na to ali je bil izveden nujni odvzem ali odvzem na podlagi izdane začasne odredbe.

CSD	Št. primerov	Število prebivalcev območja	Delež primerov na 100.000 prebivalcev
Ljubljana	23	405.000	5,7
Pomurje	11	126.000	8,7
Dolenjska in Bela krajina	9	106.000	8,5
Celje	7	157.000	4,5
Zasavje	5	45.000	11,1
Osrednja Slo.-vzhod	5	97.000	5,2
Spodnje Podravje	4	87.000	4,6
Posavje	3	71.000	4,2
Gorenjska	15	203.000	7,4
Severna Primorska	11	122.000	9,0
Južna Primorska	8	103.000	7,8
Maribor	7	228.000	3,1
Primorsko Notranjska	5	50.000	10,0
Osrednja Slo.-zahod	4	31.000	12,9
Koroška	4	75.000	5,3
Savinjsko Šaleška	1	103.000	1,0

Najpogostejši razlogi pri ocenah ogroženosti so bili fizično in psihično nasilje, zanemarjanje otrok, zloraba alkohola ali drog pri starših, nezmožnost izvajanja starševske skrbi (zaporna kazen, hospitalizacija ob nesreči,...). Vzroki so se velikokrat med seboj tudi prepletali in sicer je bila pogosto ob zaznavi nasilja v družini prisotna tudi zloraba alkohola in zanemarjanje otrok.

Graf, ki prikazuje razmerja med zaznanimi vzroki za ukrep:

Od 120 izdanih sklepov o začasni odredbi center v enem primeru ni podal predloga za ukrep trajnejšega značaja, saj so ocenili, da otrok ni več ogrožen in se je zaupal drugemu staršu, v 7-ih primerih pa so predlog za ukrep za varstvo koristi otroka umaknili. Center za socialno delo mora v sedmih dneh od izdaje začasne odredbe o ukrepu za varstvo koristi otroka podati predlog za ukrep trajnejšega značaja, kot določa 166. člen DZ. Centri so za ukrepe trajnejšega značaja predlagali v 37-ih primerih, da se otrok namesti v strokovni center, v 26-ih primerih v rejništvo, v 19-ih primerih k drugi osebi, 1 primer ZUVD, 1 primer VDC, v 2 primerih odvzem starševske skrbi, ker je bil podan tudi predlog za posvojitev ter v 25-ih primerih milejši ukrep in sicer omejitev starševske skrbi z nadzorom centra za socialno delo.

Kategorija	Število primerov	Odstotek
umiki predloga	8	6.67%
predlogi odvzema starševske skrbi z namenom posvojitve	2	1.67%
predlogi za namestitev v strokovni center	37	30.83%
predlogi za namestitev v rejništvo	26	21.67%
ZUVD	1	0.83%
VDC	1	0.83%
milejši ukrep – omejitev starševske skrbi	25	20.83%
namestitev k drugi osebi	20	16.67%

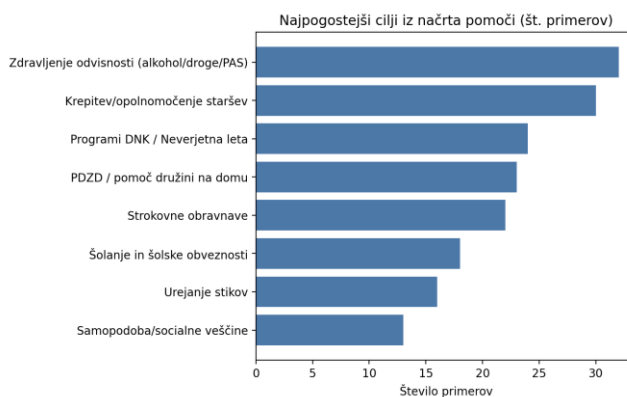
Centri so v 73-ih primerih izvedli nujni odvzem otrok, kar pomeni v 61% zadev. V vseh zadevah so strokovni delavci pravočasno podali predlog za izrek začasne odredbe na sodišče in sodišče je v vseh primerih v roku izdalo sklep o začasni odredbi in potrdilo odvzem otrok. Centri so (razen v primerih, kjer je prišlo do umika predloga o izdani začasni odredbi) v roku sedmih dneh podali predloge za ukrepe trajnejšega značaja. V manj kot polovici primerov je sodišče do izvedenega inšpekcijskega nadzora izdalo sklep o izreku ukrepa trajnejšega značaja. Ob tem je potrebno poudariti, da večina sklepov, ki so bili že izdani, nalaga milejši ukrep in sicer omejitev starševske skrbi z nadzorom centra za socialno delo.

Centri za socialno delo so v **večini primerov** izdelali načrt pomoči otroku in družini. Načrt pomoči ni bil izdelan v **treh primerih**, kjer je bil predlagan ukrep za varstvo koristi otroka trajnejšega značaja (v 1 primeru je center predlagal odvzem starševske skrbi, v 1 primeru je center predlagal rejništvo in v 1 primeru je center predlagal omejitev starševske skrbi). V dveh primerih je center predlog umaknil. V vseh petih primerih UTZ še ni bil izrečen. Povprečen čas, ko center izdela načrt pomoči otroku in družini od datuma odvzema je 44 dni. Zakon res ne določa roka po odvzemu za izdelavo načrta pomoči otroku in družini, določa pa, da ga je potrebno izdelati pred izrekom ukrepa trajnejšega značaja. *Pomembno je, da strokovni delavci z ne izdelavo načrta ne prispevajo k podaljševanju sodnih postopkov, ki so že tako zelo dolgi. Še bolj pomembno pa je, da se v načrtu pomoči skupaj s starši dogovorijo in oblikujejo cilji skupnega dela in potrebne spremembe v družini, da bi ukrep prenehal. Načrt je tako usmeritev tako staršem, kot tudi strokovnim delavcem za določitev korakov pomoči, da se ukrep lahko ukine.*

Cilji, ki so bili v načrtih pomoči določeni so sovpadali z ugotovljenimi dejavniki tveganja oziroma razlogi za odvzem otroka. V vseh načrtih je bilo določeno več ciljev oziroma potrebnih sprememb v družini in so se med seboj prepletali. Največkrat so bili določeni cilji zdravljenja odvisnosti od alkohola ali/in prepovednih drog, opolnomočenje staršev in vključitev staršev v trening starševskih veščin s poudarkom na učenju nenasilne vzgoje ter programi za krepitev starševskih veščin.

Najpogostejši cilji iz načrta pomoči:

Kategorija ciljev	Št. primerov	Delež (%)
Zdravljenje odvisnosti (alkohol/droge/PAS)	32	26.4
Krepitev/opolnomočenje staršev	30	24.8
Starševski programi	24	19.8
PDZD / pomoč družini na domu	23	19.0
Strokovne obravnave	22	18.2
Šolanje in šolske obveznosti	18	14.9
Urejanje stikov	16	13.2
Samopodoba/socialne veščine	13	10.7

Zaključek:

Centri za socialno delo upoštevajo materialne predpise in v izvedenih nadzorih ni bilo ugotovljenih nepravilnosti glede kršenja zakonodaje. V redkih primerih načrt pomoči ni bil izdelan, vendar tudi še ni prišlo do izreka ukrepa trajnejšega značaja. Ob tem je pomembno, da bi se strokovni delavci zavedali, da načrt pomoči ni le dokument, ki ga narekuje zakonodaja, temveč je »pripomoček ali usmeritev« tako za starše, kot tudi strokovne delavce, pri oblikovanju njihovega skupnega dela. V večini načrtov pomoči so cilji konkretno in jasno določeni in so dobro opredeljene potrebne spremembe za prenehanje ukrepa. Nekatere enote so imele bolj skope načrte, kjer je bilo tudi težje razbrati, kaj morajo starši spremeniti in kako jim pri tem lahko pomagajo strokovni delavci pri tem. Ob tem pa so na drugih enotah istega centra imeli celovite in strokovno zelo dobre načrte

pomoči. Inšpektorica je v takšnih primerih v zapisniku nadzora priporočila, da si enote med seboj izmenjajo anonimizirane načrte pomoči in si podelijo primere dobih praks.

Priporočila za izboljšanje:

V socialnem varstvu je izjemno pomembna prevenitva in po izvedenih inšpekcijskih nadzorih je jasno, da družine potrebujejo več različnih oblik pomoči. Veliko staršev se sooča z neprimernimi vzgojnimi metodami in vzorci vedenja, z zasvojenostmi in pomanjkanjem ustrezne moči in znanja pri vzgoji. Potrebno je **okrepiti preventivne programe za pomoč družinam in krepitev dela v socialnovarstvenih storitvah**, ker omogoča zgodnje prepoznavanje stisk in težav, še preden se te razvijejo v hujše socialne, psihične ali materialne probleme. Preventiva družinam nudi podporo pri vzgoji, medosebnih odnosih, soočanju s stresom, revščino ali drugimi življenjskimi izzivi ter s tem krepí njihovo samostojnost in odpornost. Pomen takšnih programov in storitev se kaže v boljšem duševnem zdravju staršev in otrok, zmanjšanju zanemarjanja in nasilja v družini ter večji stabilnosti družinskega okolja. Prav tako se odraža v manjši potrebi po kasnejših, zahtevnejših in dražjih oblikah pomoči, kot so ukrepi za varstvo koristi otrok (rejništvo, institucionalno varstvo, zdravljenje, sodni postopki)

Glede na pogostost pojava nasilja v družini bi bilo potrebno okrepiti tudi programe, ki so namenjeni delu z žrtvami nasilja in **predvsem delu s povzročitelji nasilja**, saj je trenutno v Sloveniji le malo programov, ki imajo tovrstne programe, kar posledično pomeni dolga čakalne dobe in pozna pomoč.

Na centrih za socialno delo oblikujejo različne načrte pomoči in med enotami so bile opazne razlike med izdelanimi načrti pomoči. Pomembno bi bilo, da si centri (ali enote) med seboj podelijo oblike načrtov pomoči, z namenom izmenjave dobrih praks celovitih strokovno izdelanih načrtov za pomoč družinam. Smotno bi bilo tudi poenotiti terminologijo. Prav tako je pomembno, da bi se izvajale redne evalvacije načrtov, saj bi tako spremljali napredek v družinah in predvsem nudili stabilno podporo. Sodni postopki za izrek ukrepov trajnejšega značaja so namreč praviloma zelo dolgi (predolgi), kar povzroča nestabilnost in negotovost, ki dalj časa traja. To pomeni, da so tako starši, kot otroci pod konstantnim stresom. Pomembno bi bilo razmisliti, ali lahko centri za socialno delo prispevajo, da bi se postopki na sodiščih pospešili.

Prav tako je pomembno okrepiti delo z družinami, ko je ukrep za varstvo koristi otroka že izrečen. Večkrat se zgodi, da je otrok "na varnem", starša pa nimata dovolj ustrezne podpore, da bi uresničila potrebne spremembe za ukinitev ukrepa. Potrebno bi bilo povečati dostopnost programov za krepitev starševskih kompetenc in oblik svetovanja ali podpore za spreminjanje neprimernih vzorcev vedenja in destruktivnih prepričanj.

Mojca Ojstrež Kogovšek, socialna inšpektorica

Poslati:

- SCSD, Slovenska cesta 27, 1000 Ljubljana, e-pošta: info@scsd.si
- MDDSZ, Štukljeva cesta 44, 1000 Ljubljana, e-pošta: gp.mddsz@gov.si